

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מסורת
הש"ס

אמרו חכמים: מי האיש החכם: אשר דבר פיה' אליו: שלא יברכו בבורם מחילה. כשהיו עוסקין בתורה לא היו מצרכין לפניה קרא יתירא לאשר נתתי לפניכם קרא דרש ברכת אשר (ג) (נהן לנו תורה אחת) שהיה לפניו של דברי תורה וזוין דלא מצרכי גילא דעתייהו שאינה מתנה חשובה להם: פועל. מודיע לכל ומתפלל בכתרה: בן עס בארץ. היינו בקרב כסילים" משפחה כסילים: איספירא בלגינא. כלט אחד בלגינא: קיש קיש קריא. מתקשקש ומשמיע קול ואם היה מלא כלעים לא היה משמיע קול: מליץ משפחה דרצנן.

[אולי ז"ל נחר בט מכל
כעמים וע"י מ"ס פ"י
הלכה]

אסתורא

בלגינא קיש קיש קיש קריא. מפרש ריב"ל לפי שאין דרך זו להניח בלגין הוא מקשקש ואם היה מניחו בלגין הוא כדרכו להיות שם לא היה מקשקש: כי מטא [למחר] מחיה המתים רגש עלמא. אע"פ דליכא נמי מחיה המתים מקמי משיב הרוח אומר ר"ס משום דתחית המתים לא היו אלא ע"י פל ועי"ל דבמשיב הרוח ומוריד הגשם נכב זיקא ואלא מיטרא משום שזו עיקר תפלת הרוח והגשם שבצרכה זו אבל תחית המתים עיקרה היא בסמיכתה: עיקר

תורה אור שלא יכטלו כהנים לעבור עליהן ולהאביל שלא תארע תקלה על ידי לדיקים: אישלמא מיניה. לא יוכל למנוח מקומה: ריבולת. לאחרים לשון (פ"ק 97 ו): המרביץ שדכו משקב: רבי חנינא. בר' חמא: שדינא כיהנא. זורע אני זרעוני פסקן: שדינא. משליך. וגדינא נישבי. וקולט אני ממנו רשות ומכמורו: ולידינא טבי. ואני נדבכים: ואריכנא מגילתא. ומתקן אני מעורותיהן קלפים: ופליגנא למפא. למקום שאין מלמדי טיטוקות: נחמשה ינוק. לכל אחד ספרה ומפנינא. על פה שיהא סדרי משנה לשיחא ינוקי: אקרו אסדדי. לימדו זה את זה מקראות: ואלתו אסדדי. לימדו זה את זה סדרו: לא תהא כותא בישראל. לא תאלמך זהה בישראל: אמט נראה לי. בחלוט: תקוע. ויושב בישיבה של מעלה: ור' יוחנן אצל ר' סימא לא. אמרתי אני ובי און וצטרין. רבאוס דלפידין: דמלפרא הוו שפירין עיניה. בבקר ראיית את עיניו יפות ולערב ראייתו דומות כאלו נשרפו בצור: אמרי ליה. אמרתי לך: דאמרי. אמרתי לאליהו: גוהרקא. קדורא: בוטיטי. גילגולא איסטנלינו"ש בלע"ז: מהני דמר קמתנינא. תוספתא של אדוני סידרה לששה סדרים אני שונה תמיד דר' חייא סדרה לתוספתא כדאמרי' בעלמא' רבי לא שנהא ר' חייא מנה ליה ואלמרי' כל מתניתא דלא מהנינא בי ר' חייא ור' אבהו לא תוספו מינה בני מדרשא: סקפי ברחמי. מרבין בהפלה: ומייתי למשיח בלל זמני. לכך אין ניתן לי רשות להעמידן יחד: יש דוגמתן. שהתא תפלתן נשמעת: פולטי. חבטת מלקות: שמואל ירמינא. הוא שמואל בר אבא חבירו של רב ועל שהיה בקי בסוד העיבור כדאמרי' במס' ר"ה (97 ב): אמר שמואל יכלנא לתקוני כולה גלותא קרי ליה ירמינא: אימלי לך סמא. בתוך העין: אשער לך משטר. אמשך לך ע"ג העין. "משטר" מטפה מולו"ר בלע"ז כדאמרי' גבי כותח הבבלי (חומץ האדומי) בפסחים (97 מד) משטר קשטר מטבול פתו: גוצפא. קנה חלול: פוטי בי סדיא. תחת מראשותיו וטוקע כח חזק הסס והולך דרך עלם גולגלתו ומותו עד עיניו: סוס מלעטר רבי למימניה. טרם ומתעסק לסומכו לפי שחכם בקי היה כל כך: ובלא סוס מפשיעא מלפא. שהיתה השעה נטרפת או לא היו החכמים נאספים:

אמרי חכמים
היו מצרכין
לפניה קרא
יתירא לאשר
נתתי לפניכם
קרא דרש
ברכת אשר
(ג) (נהן לנו
תורה אחת)
שהיה לפניו
של דברי תורה
וזוין דלא מצרכי
גילא דעתייהו
שאינה מתנה
חשובה להם:
פועל. מודיע
לכל ומתפלל
בכתרה: בן עס
בארץ. היינו
בקרב כסילים"
משפחה כסילים:
איספירא
בלגינא. כלט
אחד בלגינא:
קיש קיש קריא.
מתקשקש ומשמיע
קול ואם היה
מלא כלעים לא
היה משמיע קול:
מליץ משפחה
דרצנן.

הנהות הב"ח
(ה) בני בר סודמקי חזי
לי הווא: (ב) שם מותי
ליה בוחא כליז וחזת כי
נמח: (ג) רש"י ד"ה
שלא ברבו כי ברכה
אשר נחר בנו ונתן לנו
את תורתו שהיא לפנינו

ע"י חוס' לקמן פו. ד"ה
אוקמינא

ע"י חוס' לקמן פו. ד"ה
אוקמינא

ע"י חוס' לקמן פו. ד"ה
אוקמינא

הנהות הב"ח
(ה) בני בר סודמקי חזי
לי הווא: (ב) שם מותי
ליה בוחא כליז וחזת כי
נמח: (ג) רש"י ד"ה
שלא ברבו כי ברכה
אשר נחר בנו ונתן לנו
את תורתו שהיא לפנינו

אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו שנאמר ויאמר ה' על עינכם את תורתי אשר נתתי ימים לפניכם" אמר רב יהודה אמר רב שלא ברבו בתורה תחילה. אמר רב חמא מאי דכתוב בלב נבון תנוח חכמה ובקרב כסילים תודע" בלב נבון תנוח חכמה זה ה"ח בן ה"ח ובקרב כסילים תודע זה ה"ח בן ע"ה אמר עולא דינו דאמרי אינשי אסתורא בלגינא קיש קיש קריא, אמר ליה ר' ירמיה לר' זורא מאי דכתוב קמן וגדול ישם הוא ועבד הפשי מאדניו אמר ר' לא ידעינן דקמן וגדול שם הוא, אלא כל המקמי עצמן על דברי תורה בעוה"ז נעשה גדר לעוה"ב וכל המשים עצמו בעבד על דברי תורה בעוה"ז נעשה תפשי לעוה"ב. ריש לקיש הוה מציין מערתא דרבנן כי מטא למערתיה דר' חייא איעלמא מינה, חלש דעתיה, אמר רבשי"ע לא פלפלת תורה כמותו? יצתה בת קול ואמרה לו "תורה כמותו פלפלת. תורה כמותו לא ריבצת". כי הוה מינצו ר' חנינא ור' חייא אמר ליה ר' חנינא לר' חייא בהדי דידי קא מינצית, ח"ו אי משתכחא תורה מישראל מהדרנא לה מפילפול" אמר ליה ר' חייא לר' חנינא בהדי דידי קא מינצית דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל, מאי עבידנא, אולינא ושידינא ליתנא, וגדינא נישבי וציידינא טבי, ומאכילנא בשריהו ליתמי, ואריכנא מלידתא וכתבנא חמשה חומשי וסליקנא לתמא ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיהא ינוקי שיהא סדרי ואמנא לתו עד דהדרנא ואחינא אקרו אהרדי ואתנו אהרדי ועבדי לה לתורה דלא תשתכח מישראל" היינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא, אמר ליה ר' ישמעאל בר' יוסי אפי' ממר: אמר ליה אין, אפי' מאבא אמר ליה ח"ו, לא תהא כזאת בישראל, אמר ר' זורא "אמש נראה לי ר' יוסי בר' חנינא, אמרתי לו אצל מי אהה תקוע: אמר לי אצל ר' יוחנן, ור' יוחנן אצל מי? אצל ר' ינאי, ור' ינאי אצל מי? אצל ר' חנינא, ור' חנינא אצל מי? אצל ר' חייא אמרתי לו: ור' יוחנן אצל ר' חייא לא אבד לי: באתר דוקוקין דנורא ובעורין דאשא מאן *מעיל בר נפחא לחמן, אמר רב חביבא אשתעי לי רב חביבא בר סורמקי חזי (6) ליהוה מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה דלפרא הוה שפירן עיניה נלוצתא דמיין כדמיקלין בנורא, אמר ליה מאי האי? אמר לי דאמרי ליה לאליהו אחי לי רבנן כי סלקי למתיבתא דרקיע אמר לי "בכולהו מצית לאסתכלי בהו לבר מגוהרקא דר' חייא דלא תסתכל ביה, מאי סימנייהו? בכולהו אולי מלאכי כי סלקי ונחתי לבר מגוהרקא דר' חייא דמנפשיה סליק ונחתי, לא מצאי לאוקמא אנפשא אסתכלי בה, אחו תרי בושימי דנורא ומחיוהו לההוא גברא וסמינדה לעיניה לחרר אולי אשתפחי אמערתיה אמנא מתנייתא דמר מתנינא *ואתסאי אליה הוה שכיח במתיבתא דרבי, יומא חד ריש ירחא הוה נגה ליה ולא אחא. א"ל מאי טעמא נגה ליה למר? אמר ליה אראוקימנא לאברתם ומשינא ידיה ומצלי ומגניא ליה וכן ליצחק וכן ליעקב, ולוקמינדה בהדי הדדי: סברי תקפי ברהמי ומייתי ליה למשיח בלא זמניה, א"ל ויש דוגמתן בעולם הוה: אמר ליה איכא ר' חייא ובגין גור רבי תעניתא, אהרנינו *לר' חייא ובגין, אמר משיב *הרוח" ונשבה זיקא, אמר מוריד הגשם" ואתא מיפרא, כי מטא למימד "מחיה המתים רגש עלמא, אמרי ברקיעא מאן גלי רויא בעלמא? אמרי אליהו, אחיהו, לאליהו מחוהו שתיין פולטי דנורא, אתא אידמי לתו כרובא דנורא על בינייהו וסרדיניהו/שמואל ירמינא אסייה דרבי-הוה, חלש רבי בעיניה, א"ל אימלי לך סמא, א"ל לא יכלנא אשטר לך משטר: [א"ל] לא יכלנא, הוה מותיב ליה (3) (לגובתא דסמני תותי כי סדיה ואתה: הוה קא מצטער רבי למסמכיה ולא הוה מסתייעא מילתא, א"ל לא לצמער מר' לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון וכתוב ביה שמואל ירמינא חכים

ע"י חוס' לקמן פו. ד"ה
אוקמינא